

آئین نامه اجرایی قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست

منظور داشتن محدوده متناسبی تحت حفاظت قرار میگیرد .

ماده ۴ پناهگاه حیات وحش به محدوده‌ای از منابع طبیعی کشور اعم از جنگل و مرتع و دشت و آب و کوهستان اطلاق میشود که دارای زیستگاههای طبیعی نمونه و شرایط اقلیمی خاص برای جانوران وحشی بوده و بمنظور حفظ و یا احیاء این زیستگاهها تحت حفاظت قرار میگیرد .

ماده ۵ منطقه حفاظت شده به محدوده‌ای از منابع طبیعی کشور اعم از جنگل و مرتع و دشت و آب و کوهستان اطلاق میشود که از لحاظ ضرورت حفظ و تکثیر نسل جانوران وحشی یا حفظ و یا احیاء رستنیها و وضع طبیعی آن دارای اهمیت خاصی بوده و تحت حفاظت قرار میگیرد .

فصل دوم

مقررات مربوط به پارکهای ملی - آثار طبیعی ملی - پناهگاه حیات وحش و مناطق حفاظت شده

ماده ۶ هر گونه پیشنهاد برای تعیین مناطقی مذکور در بند الف ماده ۳ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست به پیشنهاد سازمان و با رعایت شرایط ذیل صورت میگیرد .
الف - مشخص نمودن حدود دقیق منطقه مورد نظر ارائه نقشه

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۵۴/۱۲/۳ بنا به پیشنهاد شماره ۲۰۹۲ - ۹۴ مورخ ۵۴/۱۰/۳ سازمان حفاظت محیط زیست آئین نامه اجرایی قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست را به شرح زیر تصویب نمودند .

فصل اول

تعاریف

ماده ۱ سازمان حفاظت محیط زیست و شورای عالی حفاظت محیط زیست در این آئین نامه بترتیب سازمان و شورای عالی سامانده میشوند .

ماده ۲ پارک ملی به محدوده‌ای از منابع طبیعی کنور اعم از جنگل و مرتع و بیشه‌های طبیعی و اراضی جنگلی و دشت و آب و کوهستان اطلاق میشود که نمایانگر نمونه‌های برجسته‌ای از مظاهر طبیعی ایران باشد و بمنظور حفظ همبستگی وضع زندگی طبیعی آن و همچنین ایجاد محیط مناسب برای تکثیر و پرورش جانوران وحشی و رشد رستنیها در شرایط کاملاً طبیعی تحت حفاظت قرار میگیرد .

ماده ۳ آثار طبیعی ملی عبارت از پدیده‌های نمونه و نادر گیاهی یا حیوانی یا اشکال یا مناظر کم نظیر و کیفیات ویژه طبیعی زمین یا درختان کهنسال یادگار تاریخی می باشد که با

آن در مقیاس مناسب

ب - توجیه پیشنهاد و تطبیق وضع طبیعی منطقه پیشنهادی با تعاریف مربوط به هر منطقه .

ماده ۷ تیراندازی و شکار در پارکهای ملی ممنوع است .
در موارد استثنائی که مقتضیات حفظ نسل جانوران وحشی ایجاب نماید سازمان میتواند توسط مامورین خود بر حسب مورد اقدامات لازم معمول دارد .

ماده ۸ تعلیف احشام و قطع اشجار و بوته‌کنی و بطور کلی هر عملی که موجب از بین رفتن رستنیها باشد در پارکهای ملی و آثار طبیعی ملی ممنوع است .

در موارد ضروری به منظور حفظ حیات جنگل و بهسازی پارکهای ملی و آثار طبیعی ملی یا مطالعات علمی و زمین‌شناسی مجاز بر حسب مورد با رعایت مقررات قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع توسط سازمان جنگلها و مراتع کشور و یا سازمان حفاظت محیط زیست و یا موسسه و یا شخص ذیربط اقدام خواهد شد .

تبصره - احشام وارد شده در پارکهای ملی و آثار طبیعی ملی توسط مامورین سازمان از این مناطق اخراج و مسئول مربوط طبق مقررات تحت تعقیب قرار خواهد گرفت .

ماده ۹ تجدید یا تمدید پروانه‌های اکتشاف و بهره - برداری صادره برای معادن واقع در پارکهای ملی و آثار طبیعی ملی ممنوع میباشد .

ماده ۱۰ ورود بمناطق مذکور در بند الف ماده ۲ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست و عبور از آنها باستثنای جاده‌های عمومی تابع دستورالعمل سازمان خواهد بود .

ماده ۱۱ قطع اشجار و بوته‌کنی و خارزنی و ذغال‌گیری و بطور کلی هر عملی که موجب از بین رفتن رستنیها شود در پناهگاههای حیات وحش و مناطق حفاظت شده که اراضی آن

متعلق به دولت باشد بدون اجازه ممنوع است .

تبصره ۱ - اجرای طرحهای مجاز صنعتی و معدنی در پناهگاهها حیات وحش و مناطق حفاظت شده با رعایت مقررات مربوط از شمول این ماده مستثنی است .

تبصره ۲ - تعلیف احشام از لحاظ کمیت و کیفیت در پناهگاههای حیات وحش و مناطق حفاظت شده تابع ضوابطی است که باتوافق سازمان جنگلها و مراتع کشور و سازمان تهیه خواهد شد .

تبصره ۳ - ورود و تعلیف احشام بدون پروانه یا زاید بر پروانه در پناهگاههای حیات وحش و مناطق حفاظت شده برخلاف مقررات موضوع این ماده ممنوع میباشد اینگونه احشام توسط مامورین - سازمان از منطقه اخراج و با مسئول مربوط طبق مقررات عمل خواهد شد .

ماده ۱۲ وزارتخانه‌ها و موسسات و شرکتهای دولتی با موافقت سازمان مجازند مطالعات و بررسیها و عملیات مورد نیاز را در حدود وظائف قانونی خاص خود در مناطق مذکور در بند الف ماده ۳ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست انجام دهند .

فصل سوم

مقررات مربوط با اجرای مواد ۱۹ و ۲۰ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست

ماده ۱۳ حدود مناطق مذکور در مواد ۱۹ و ۲۰ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست توسط شورایی عالی تعیین و از طرف سازمان آگهی خواهد شد .

ماده ۱۴ تعیین مناطق موضوع ماده ۱۹ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست منوط به حصول حداقل یکی از شرائط و ضوابط ذیل میباشد .

الف - وجود یک یا چند منبع مولد آلودگی در منطقه که محیط را آلوده و یا در معرض آلودگی قرار میدهد .

مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست

ب - بسبب فعالیتهای مختلف انسانی از قبیل صنعتی و کشاورزی و تجاری اثرات نامطلوب یا دیگرگونی در محیط زیست و یا وضع طبیعی منطقه حاصل شده یا در معرض اینگونه خطرات قرار گرفته باشد .

ج - وجود مراکز جمعیتی در منطقه و ضرورت پیشگیری از ایجاد آلودگیهای مضر به بهداشت و سلامت مردم .
د - قرار داشتن یک یا چند پارک ملی یا آثار طبیعی ملی یا پناهگاه حیات وحش و یا منطقه حفاظت شده در جوار یا داخل منطقه بمنظور پیشگیری از دیگرگونی و تخریب وضع خاص طبیعی مناطق چهارگانه مذکور .

ماده ۱۵ احراز هر یک از شرایط و ضوابط موضوع ماده ۱۴ این آئین نامه با سازمان می باشد .

ماده ۱۶ پس از لازم الاجرا شدن مقررات مواد ۱۱ و ۱۲ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست در صورتیکه صاحب یا مسئول کارخانه و یا کارگاهی که موجبات آلودگی محیط زیست را فراهم مینماید با دلائل و مدارک قابل قبول سازمان اثبات نماید که ظرف مهلت مقرر در اخطار سازمان رفع آلودگی عملی نمیشد سازمان مجاز است فقط برای یکبار مهلت اضافی برای اینگونه کارخانجات و کارگاهها قائل شود .

ماده ۱۷ محول نمودن اجرای مقررات مواد ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست بشهرداریها یا هر سازمان دولتی ذیربط در صورتی امکان پذیر است که قبلاً " مناطق مورد نظر طبق ماده ۱۹ قانون مذکور تعیین و اعلام شده باشد .

ماده ۱۸ در صورتیکه بااستناد ماده ۲۰ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست اجرای قسمتی از وظایف و اختیارات سازمان نسبت با اجرای مواد ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ قانون مذکور بشهرداریها و یا هر سازمان دولتی ذیربط محول گردد، سازمان مراتب را برحسب مورد کتبا " بمراجع مربوط اعلام خواهد داشت .

ماده ۱۹ وظائف و اختیاراتی که طبق ماده ۱۸ این آئین - نامه به شهرداریها یا سازمانهای ذیربط دولتی محول میگردد باید بطور تفکیک تعیین و مشخص شده باشد .

فصل چهارم

شورایعالی حفاظت محیط زیست

ماده ۲۰ دعوت برای تشکیل جلسات شورایعالی پس از موافقت رئیس شورا توسط دبیر شورا بعمل میآید .

رسمیت جلسات شورایعالی موکول بحضور لااقل ده نفر از اعضاء می باشد . تصمیمات شورایعالی با رای موافق حداقل هشت نفر از اعضای حاضر در جلسه قطعی است .

ماده ۲۱ کلیه امور اداری شورایعالی توسط دبیرخانه شورا که زیر نظر رئیس سازمان اداره میگردد انجام خواهد شد . کارمندان دبیرخانه شورایعالی از میان کارکنان سازمان توسط رئیس سازمان انتخاب میشوند .

شرح وظائف دبیرخانه شورایعالی به پیشنهاد رئیس سازمان به تصویب شورایعالی خواهد رسید .

فصل پنجم

مقررات اجرای برنامه های آموزش حفاظت و بهسازی محیط زیست

ماده ۲۲ سازمان بمنظور تنویر و هدایت افکار عمومی در زمینه حفظ و بهسازی محیط زیست برنامه های آموزشی خاصی تنظیم و بمرحله اجراء خواهد گذاشت .

ماده ۲۳ سازمان ترتیبی اتخاذ خواهد نمود که با همکاری مراجع ذیربط در برنامه های درسی دوره های ابتدائی راهنمایی متوسطه و عالی مسائل مربوط بلزوم و نحوه حفظ و بهسازی محیط

زیست گنجانیده شود .

ماده ۲۴ سازمان میتواند با تصویب شورای عالی و کسب اجازه از مراجع قانونی مربوط جهت آموزش موسسات و آموزشگاههای خاصی در زمینه حفاظت و بهسازی محیط زیست دایر نماید .

ماده ۲۵ سازمان میتواند در صورت درخواست سازمانها و موسسات کشور اعم از دولتی و خصوصی در زمینه آموزش کارکنان آنها نسبت به تهیه و تنظیم و اجرای برنامه های آموزشی مربوط به مسائل حفاظت و بهسازی محیط زیست اقدام نماید .

ماده ۲۶ بمنظور جلب نیروی انسانی متخصص سازمان میتواند به دانشجویان برجسته ایرانی که در دانشگاهها و موسسات عالی آموزشی داخل یا خارج از کشور در رشته های مورد نیاز سازمان بتحصیل اشتغال دارند یا توجه به قانون تامین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی مصوب مرداد ماه ۱۳۵۳ و آئین نامه اجرائی آن سالانه تعدادی بورس تحصیلی اختصاص دهد .

فصل ششم

گارد محیط زیست

ماده ۲۷ گارد محیط زیست متشکل است از محیط بان و شکاربان که هر یک دارای درجات و علائم مشخصی میباشند .

ماده ۲۸ گارد محیط زیست دارای لباس متحدالشکل و تجهیزات لازم میباشد .

ماده ۲۹ نوع لباس و تجهیزات و علائم و نشانهای تشویقی گارد محیط زیست توسط سازمان تعیین خواهد شد

ماده ۳۰ کلیه امور استخدامی گارد محیط زیست از قبیل تعیین درجات - شرایط ارتقاء و مقررات انضباطی در

آئین نامه استخدامی سازمان تعیین خواهد شد .

ماده ۳۱ دستورالعمل خدمتی گارد محیط زیست توسط سازمان تهیه و بموقع اجراء گذارده خواهد شد .

ماده ۳۲ افراد گارد محیط زیست به سلاح مناسبی که نوع آن با موافقت وزارت جنگ تعیین میشود مجهز میگرددند .

ماده ۳۳ سازمان مکلف است دوره های آموزشی لازم برای مامورینی که باید در گارد محیط زیست انجام وظیفه نمایند دایر کند .

ماده ۳۴ در صورتیکه اجرای قسمتهائی از مقررات این فصل مستلزم کسب موافقت ستاد بزرگ ارتشتاران باشد سازمان در این زمینه اقدام خواهد کرد .

فصل هفتم

مقررات مربوط به باغهای وحش و موزه ملی تاریخ طبیعی

ماده ۳۵ ایجاد باغ وحش در هر یک از نقاط کشور مستلزم تحصیل پروانه از سازمان میباشد . ضوابط و مقررات مربوط به باغهای وحش توسط سازمان تعیین خواهد شد . صاحبان یا مسئولان باغهای وحش موجود مکلف به دریافت پروانه و رعایت ضوابط و مقررات مربوط میباشند .

ماده ۳۶ سازمان میتواند برای ایجاد باغ وحش با شهرداریها مشارکت و همکاری نماید .

ماده ۳۷ سازمان نسبت به ایجاد موزه ملی تاریخ طبیعی ایران در تهران اقدام و در صورت لزوم شعبی نیز در نقاط مناسب کشور تاسیس خواهد نمود .

ماده ۳۸ بمنظور تکمیل موزه ملی تاریخ طبیعی ایران ضوابط زیر در مورد جمع آوری و حفظ فسیلها و بقایای جانوران و گیاهان دوره های پیشین مقرر میگردد .

مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست

کشور جهت تحقیقات و بررسیهای علمی نیاز دارند در صورت امکان تامین خواهد نمود .

فصل هشتم

بودجه و امور مالی سازمان

- ماده ۴۳ اعتبارات سازمان که بعنوان کمک، در بودجه کل کشور منظور و تخصیص داده میشود، براساس بودجه تفصیلی که بتصویب شورای عالی میرسد بمصرف خواهد رسید .
- ماده ۴۴ تازمانیکه بودجه تفصیلی سازمان از لحاظ فصول و مواد بتصویب شورای عالی نرسیده است ، سازمان میتواند با اجازه شورای عالی هر ماهه بمیزان یک دوازدهم اعتبارات مصوب در بودجه عمومی کل کشور که تخصیص یافته است بمصرف هزینههای مربوط رسانیده و بشورای عالی گزارش نماید .
- ماده ۴۵ سازمان از لحاظ معاملات تابع قانون محاسبات عمومی و آئین نامه معاملات دولتی میباشد .

فصل نهم

متفرقه

- ماده ۴۶ اعطاء جایزه باشخاص ومؤسساتی که بنحوی از انحاء به حفاظت و بهسازی محیط زیست خدمت نموده اند تابع مقرراتی است که بتصویب شورای عالی میرسد .
- ماده ۴۷ سازمان دامپزشکی کشور در زمینه کنترل بیماریهای واگیر بین جانوران و حشی و اهلی و سایر امور مربوط به بهداشت حیوانات طبق ضوابطی که توسط دوسازمان تنظیم میشود، همکاریهای لازمه را با سازمان مسئول خواهد داشت .
- ماده ۴۸ سازمان جنگلها و مراتع کشور ضوابط مذکور در ماده ۴۷ را در مورد صدور پروانه تعلیف مراعات و برحسب مورد در تنظیم واجراء اینگونه ضوابط با سازمان همکاری خواهد نمود .

الف - هر شخصی که از وجود فسیلها و بقایای جانوران و گیاهان دوره های پیشین در هر نقطه از کشور مطلع یا آثاری از آنها کشف یا بدست آورد در قبال تحویل و ارائه آن به سازمان چنانچه از نظر علمی حائز اهمیت باشد جایزه متناسبی دریافت خواهد داشت .

ب - صدور فسیلها و بقایای جانوران و گیاهان دوره های پیشین از ایران تابع ضوابطی است که سازمان و وزارت فرهنگ و هنر و سازمان زمین شناسی کشور تعیین مینمایند .

ج - سازمان بارعایت مقررات مربوط به حفاظت آثار تاریخی و باستانی و حفظ حقوق اشخاص مجاز است بمنظور کشف و گردآوری فسیلها و بقایای جانوران و گیاهان دوران پیشین هر یک از مناطق کشور را بررسی و حفاری و در صورت لزوم ضمن تعیین حدود و اعلام مراتب حفظ و نگاهداری نماید .

ماده ۳۹ وزارتخانه ها و موسسات و شرکتهای دولتی و وابسته بدولت در صورتیکه در اجرای وظائف و طرحهای خود بمناطق که دارای آثاری از فسیلها و بقایای جانوران و گیاهان دوران پیشین باشند برخورد نمایند مراتب را به سازمان اعلام و در مورد حفظ و جمع آوری اینگونه آثار که دارای ارزش علمی باشند با سازمان همکاری و تشریک مساعی خواهند نمود .

ماده ۴۰ سازمان مجاز است بمنظور تکمیل موزه ملی تاریخ طبیعی ایران با موسسات مشابه خارجی و بین المللی در زمینه همکاریهای علمی و فنی و مبادله فسیل و بقایای جانوران و گیاهان با تصویب شورای عالی قراردادهای لازم منعقد نماید .

ماده ۴۱ وزارتخانه ها و موسسات دولتی و وابسته به دولت و دانشگاهها و مؤسسات آموزشی و موزه ها در مورد اجرای ضوابط مربوط به این فصل با سازمان همکاری و تشریک مساعی خواهند نمود .

ماده ۴۲ سازمان فسیلها و بقایای جانوران و گیاهان دوره های پیشین را که دانشگاهها و مؤسسات آموزشی و علمی

